

MEMORIAL
General Marii Wittek

(Wypisów nie zrobiono)

Materialy przystata
p. Krystyna Wojtowicz

AK
Kraków

TATARCZUCH Maria
ps. "Sama"

2825/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — TATARCZUCH

.....
Maria

..... T. 2825/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ k. 3, s. 1-4

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓ k. 2, s. 1-2

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne —

IV. Korespondencja —

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 152

VI. Fotografie ✓

I/1 RELACJA WŁAŚCIWA

- życiorys napisany przez siostrę Janinę Tatarczuch-Gotębiowską, mps (oryg.), k. 1, s. 1, Gwodznowice 1999.
- j.w., mps (oryg.), k. 1, s. 2 (drugi egz.)
- relacja własna Marii Tatarczuch, [b.d.], mps, kopia, oraz notatki E. Zawackiej, rkps, oryg., k. 1, s. 3-4

Tatarczuch Maria ps. „Sama” stopień w AK - strzelec, urodzona 31 stycznia 1926 roku w Koszycach, córka Aleksandra i Stefanii Janiny z d. Rowińska, szkoła powszechna w Sielcu, Liceum Plastyczne w Krakowie, Akademia Sztuk Pięknych – wydział rzeźby u prof. Xawerego Dunikowskiego 1947 rok w Warszawie.

W konspiracji od 1943 roku do 15.I.1945 roku. ZWZ AK II Batalionu AK „Zagraja” pod dowództwem rtm. Wiesława Żakowskiego ps. Zagraj na Placówce AK „Drozd” gm. Drozejowice pod komendą por. Mariana Markiewicza mgr inż. arch. w Sielcu Kolonii ps. „Maraton”.

W lipcu 1943 roku ukończyła ukończyła konspiracyjny kurs sanitarny w Szkole w Sielcu prowadzony przez lekarzy, świetnych wykładowców. Pełniła funkcję sanitariuszki opiekując się wraz ze swymi siostrami rannymi w Szpitalu Polowym mieszczącym się w domu matki „Troski”, opiekunki Szpitala.

W czasie Rzeczypospolitej pomaga matce w prowadzeniu polowej kuchni, w czasie odpraw sztabowych usługuje uczestnikom w wydawaniu posiłków. Używana jest do zadań kolportażu prasy podziemnej, pomaga w wykończaniu map wojskowych z siostrami starszymi przenosi meldunki w Placówce „Drozd” do nieodległych miejscowości. Zajmuje się wypożyczaniem lektur dla uczniów, a jej kolegów i koleżanek z tajnych kompletów nauczania. Opiekuje się rodzinami wysiedlonymi po Powstaniu Warszawskim, dostarcza odzież i żywność. Organizuje spotkania świąteczne dla nich. Nie awansuje – ostatni stopień strzelec w AK.

Odznaczenia: Krzyż Armii Krajowej

Po wojnie jako rzeźbiarka uczestniczy w odbudowie Warszawy.

Obecnie mieszka w Szwecji, gdzie wyjechała w 1971 roku.

Wystawy urządzała w kraju i Szwecji, Anglii, USA.

Stan zdrowia nie jest najlepszy, zwłaszcza po operacji stawu biodrowego – nie wyjeżdża, nie opuszcza domu. Aktualnie pisze poezje, występuje w Radiu Polskim w Szwecji poprzez wywiady z nią w domu przeprowadzane.

Nostalgia jej dokucza, chciałaby wrócić do kraju.

Relację sporządziła Janina Tatarczuch-Gołębiowska

Ps. „Sokolica” – jej starsza siostra

15.VI.1999 r.

Janina Tatarczuch-Gołębiowska
Grodkonowice

*Lycionys
Marii Tatarczuch*

Wpłynęło dnia 24.06.
L.dz. 8038 454 2001

Tatańczuch Maria ps. „Sama” stopień w AK - strzelec, urodzona 31 stycznia 1926 roku w Koszycach, córka Aleksandra i Stefanii Janiny z d. Rowińska, szkoła powszechna w Sielcu, Liceum Plastyczne w Krakowie, Akademia Sztuk Pięknych – wydział rzeźby u prof. Xawerego Dunikowskiego 1947 rok w Warszawie.

W konspiracji od 1943 roku do 15.I.1945 roku. ZWZ AK II Batalionu AK „Zagraja” pod dowództwem rtm. Wiesława Żakowskiego ps. Zagraj na Placówce AK „Drozd” gm. Drozejowice pod komendą por. Mariana Markiewicza mgr inż. arch. w Sielcu Kolonii ps. „Maraton”.

W lipcu 1943 roku ukończyła ukończyła konspiracyjny kurs sanitarny w Szkole w Sielcu prowadzony przez lekarzy, świetnych wykładowców. Pełniła funkcję sanitariuszki opiekując się wraz ze swymi siostrami rannymi w Szpitalu Polowym mieszczącym się w domu matki „Troski”, opiekunki Szpitala.

W czasie Rzeczypospolitej pomaga matce w prowadzeniu polowej kuchni, w czasie odpraw sztabowych służy uczestnikom w wydawaniu posiłków. Używana jest do zadań kolportażu prasy podziemnej, pomaga w wykończaniu map wojskowych z siostrami starszymi przynosi meldunki w Placówce „Drozd” do nieodległych miejscowości. Zajmuje się wypożyczaniem lektur dla uczniów, a jej kolegów i koleżanek z tajnych kompletów nauczania. Opiekuje się rodzinami wysiedlonymi po Powstaniu Warszawskim, dostarcza odzież i żywność. Organizuje spotkania świąteczne dla nich. Nie awansuje – ostatni stopień strzelec w AK.

Odznaczenia: Krzyż Armii Krajowej

Po wojnie jako rzeźbiarka uczestniczy w odbudowie Warszawy.

Obecnie mieszka w Szwecji, gdzie wyjechała w 1971 roku.

Wystawy urządzała w kraju i Szwecji, Anglii, USA.

Stan zdrowia nie jest najlepszy, zwłaszcza po operacji stawu biodrowego – nie wyjeżdża, nie opuszcza domu. Aktualnie pisze poezje, występuje w Radiu Polskim w Szwecji poprzez wywiady z nią w domu przeprowadzane.

Nostalgia jej dokucza, chciałaby wrócić do kraju.

**Relację sporządziła Janina Tatańczuch-Gołębiowska
Ps. „Sokolica” – jej starsza siostra**

15.VI. 1999 r.

Grodziszewice

Wpłynęło dnia 23.08.96

L.dz. 1058/45K/96

Maria Tatarczuch

- I. 1. Maria Tatarczuch
- 2. 26.01. 1931 Koszyce pow. Pińczów, woj.Kielce
- 3. Aleksander i Maria z d. Rolińska ojciec nauczyciel
- 4. Stokholm - tel.

- II. 1. Akademia Sztuk Pięknych - Kraków.
- 2. Uczęszcza do szkoły.
- 3. Nie należała do niczego.

- III. Nie brała udziału w kampanii wrześniowej- była za młoda.

- IV. Po ukończeniu Akademii Sztuk Pięknych przenosi się z Krakowa do Warszawy. Tam bierze ślub z kolegą rzeźbiarzem. Po pięciu latach rozstają się. Po wyzwoleniu powtórnie wychodzi za mąż za Marka Jaworskiego. W roku 1958 rodzi córkę. Po drugim nieudanym związku małżeńskim i rozstaniu z mężem wyjeżdża do Szwecji, gdzie pozostaje na stałe.

- V. 1. Do organizacji AK wstępuje w roku 1944.
- 2. Przysięgę odebrał "Troski" w Skalmierzycach. w m-cu lipcu 1944r. Otrzymała pseudonim "Sama".
- 3. Skalmierzyce- sanitariuszka- siostra "Sokolica" , szwagier "Sokół", "Wilk"- przełożeni.
- 4. Jako sanitariuszka przy rannych lokowanych w domu u jej rodziców, także transportowanie rannych do lasu, pomoc w czasie operacji przy lekarzu. Czynny udział w niesieniu pomocy w czasie powstania w Skalmierzycach- "Rzeczpospolita Skalmierzycka".- w czasie od 27.07.1944 przez 10 dni powstania, zduszonego przez Niemców.
- 5.04.08.1944- 20-tu partyzantów ginie podczas rozgromienia powstania Skalmierzyckiego przez Niemców.
- 27.12.1944 r. wojska radzieckie i UB obstawiają dom rodziców i w obławie na partyzantów ginie 24-u młodych chłopców, co zostało upamiętnione rzeźbą przez Bandurę.
- 6. Rodzice czynnie pomagają przechowując partyzantów- Siostra "Sokolica" i szwagier "Sokół"- Jan Gołębiowski czynni w konspiracji i także w bitwach powstańczych.

- VI. Nie bierze już udziału- oddaje się rzeźbieniu. / verte/

VII. -"-

2/1/14

VIII . W załączeniu nagranie z rozmowy z dn. 31.05.1996 przeprowadzonej z w/w. przez Marylę Sobocińską.

I. I. Maria Tatarczuk
 2. 26.01.1951 Łódź pow. Włocławek, woj. Włocławek
 3. Aleksander i Maria z d. Kolińska ojciec malarz
 4. Stockholm - Pils 40 IV nr. tel. 96-88-43

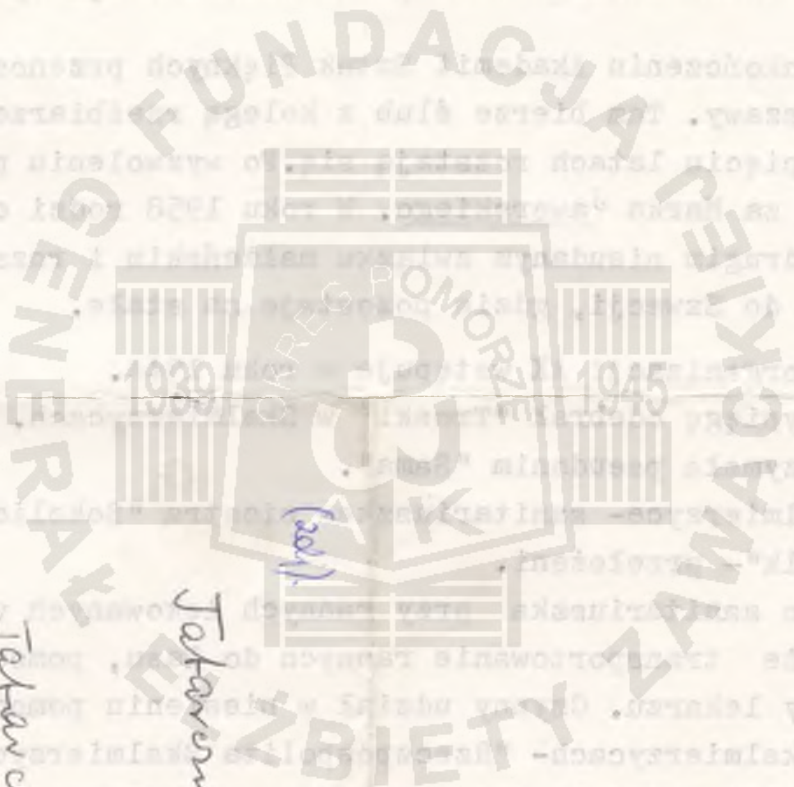
II. 1. Akademia Sztuki Wiedeń - Kraków.
 2. Uczeszcza do szkoły.
 3. Wie należała do niego.

III. Nie brała udziału w kampanii wrześniowej - była za miedzą.

IV. Po zakończeniu kampanii w 1939 roku przeszła do Krakowa do Warszawy. W okresie ślub z kolegą z Łodzi.
 Po pięciu latach w 1944 roku wyjechała do Wrocławia wychodziła na maszynę w zakładzie. W roku 1956 została odwołana.
 Po trzech latach w 1959 roku została w Warszawie z mężem wyjeżdżała do szpitala, gdzie została w 1961 roku.

V. 1. Do 1945 roku w Warszawie.
 2. Prace w Zakładzie Włocławek, w 1945 roku w Łodzi.
 3. Kształtowała się w Warszawie, w 1945 roku w Łodzi.
 4. Jako artystka pracowała w Warszawie, w 1945 roku w Łodzi.
 5. 07.1944 przesłała do powstania, w 1944 roku w Łodzi.
 6. 04.08.1944 - 20-tu partyzantów w Łodzi, w 1944 roku w Łodzi.
 7. 12.1944 r. wojska radzieckie w Łodzi, w 1944 roku w Łodzi.
 8. Rodzice czynnie pomagają w powstaniu, w 1944 roku w Łodzi.

VI. Wie miejsce jej urodzenia - Łódź.
 VII. -

Adres: Stockholm - Pils 40 IV nr tel 96-88-43

Tatarczuk Joanna z domu Górczyńska
 ps. Sobocińska
 Tatarczuk Joanna ps. "Irenka"
 matka Marii

Tatarczuk Maria
 ps. "Sanna"

106 d p
 PK

I/2 Dokumenty dot. osoby relatora

- Legitymacja Medalu Wojska [nr 12404], Londyn 1948, mps, rkps, kopia, k. 1. s. 1
- Legitymacja Koszysa Armii Krajowej [nr 430], Londyn 1967, mps, rkps, kopia, k. 1. s. 2

I/2/n

DUPLIKAT

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA Nr 12404

Stopień imię, nazwisko s^l. sanit.

TATARCZUCH MARIA ps. "SAMA"

Oddział AK.....

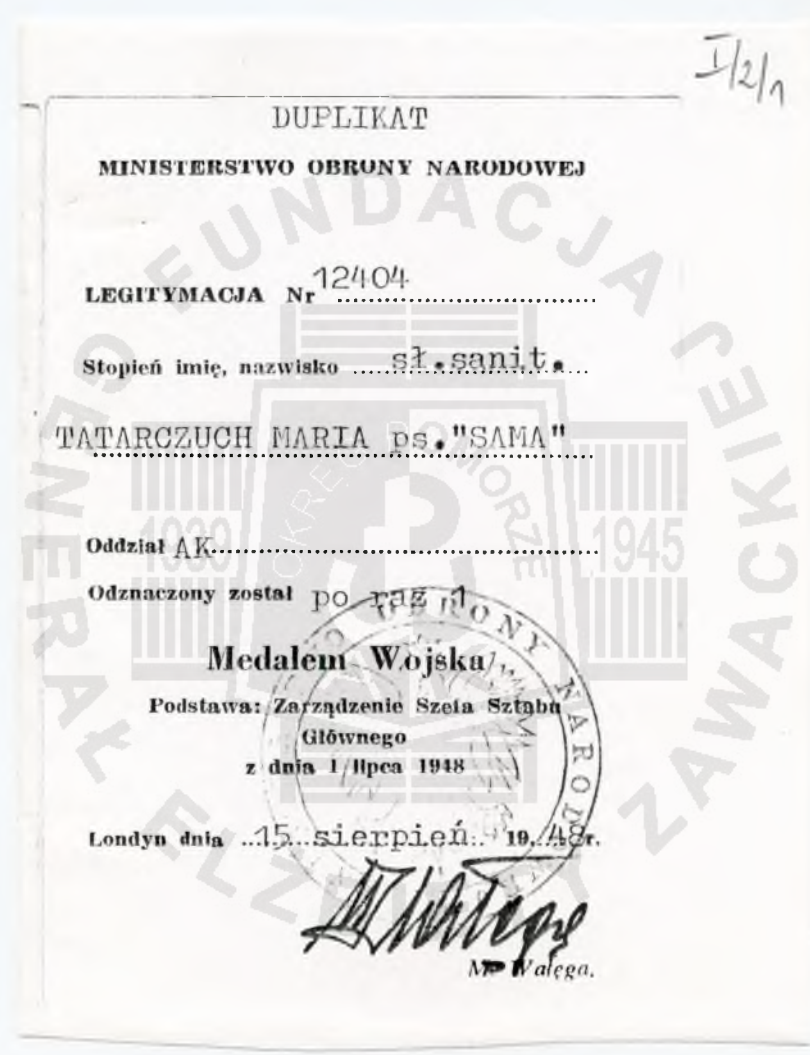
Odnaczony został po

Medalem Wojska

Podstawa: Zarządzenie Szefa Sztabu
Głównego
z dnia 1/IIpcz 1948

Londyn dnia ..15..sierpień.. 1948r.

[Signature]
M. Walęga.

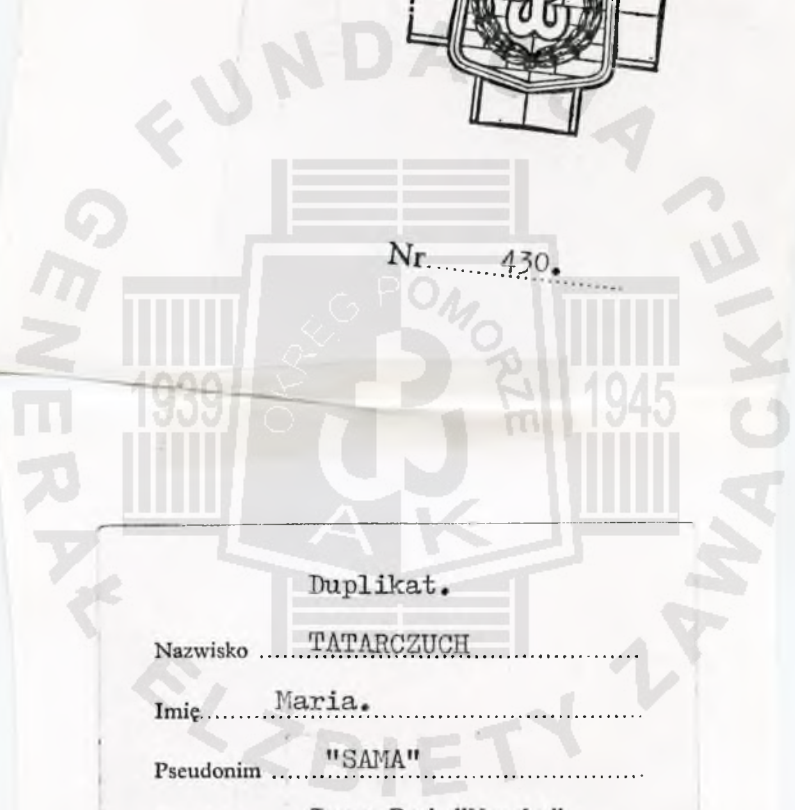

2/2/2

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. 430.

Duplikat.

Nazwisko TATARCZUCH

Imię Maria.

Pseudonim "SAMA"

Przydział Insp.Rej."Maria"

..... 106 Dyw.piech.

Odznaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
Podziemnej w latach

1939 — 1945 Przewodniczący

Podpis: Kom. w.ł. Krzyża

M. Mandziara - "Błwy"

Londyn, dnia 24/8/67

T. 2825/WSK

AK
Kwaków

TATARCZUCH Maria
ps. „Sama”

V wypisy ze źródeł (zw. nazwiskowe karty informacyjne)

i adf.

AK
Poznań

Tataruś Maria
ps. "Sonia"
ur. 26.01.1931 Komary

^ dajcie (kserokopia) wspomnień przedwojennych
siostry Jolanty, com. Jolantaowska, ps. "Sokolica",
matkę Jolantę Tataruś, ps. "Trojka"; Maria Tataruś
Kucioń 1945, form. 12 + 8 em.

K. Kiu '97

1/1

AK
Olsztyn
Krak.
Insp.
Miechowski

TATARCZUK^{ch} Maria „Dama”
c. Stefani Tatarczuk
pkt. sanitarny 2WS
we wsi Sielec Kolonia

zob. „Rzeczpospolita Partyzancka”
Warszawa 1991 s. 329, 330

JGK'98

T.2825/wsk

AK
Kraliów

TATARCZUCHI Maria
ps. „Sama”

Vi. Fotografie

1. zdf. legitym. lata studiów, W-wa 1952 r.,
0mg., (8,5 x 5,8) szt. 1
2. praca przy rzeźbie, W-wa 1955 r.,
0mg., (13,8 x 8,6) szt. 1
3. praca z kamieniem, 1954 r. Koro-
ńsk, szt. 1
4. fot. ze Szweji, 2000 r., kolor, szt. 1
5. kserokopie fotogr. z czasop. szt. 2
2001 r.

zob. duży format 4-4

zob. siostra

T.2032/wsk

Tatarczuch Janina

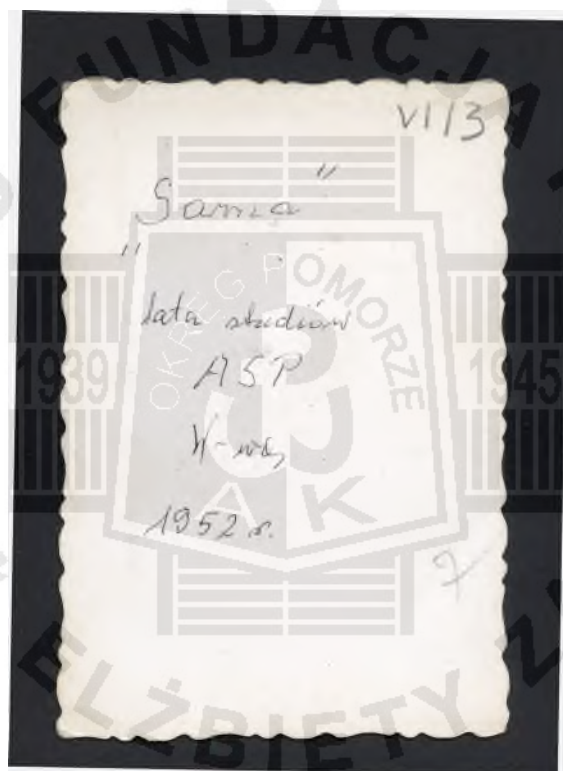
2. Słotaj. 2013 r. Oprac. arch.

1. WSK - Jedlu Odrobowe
2. T. 2825 / WSK
3. 099, 5.8 x 8.5
- 4.
5. TATA RZUCH meno
" Sama "
6. W-wa, 1852 r.
7. brata publik.
8. Uwagi: Opis ma odnowic pl.
" sama " kota studiow ASP
" W-wa 1852 r.

Z. Szitej. 2013 r. oprac. arch.

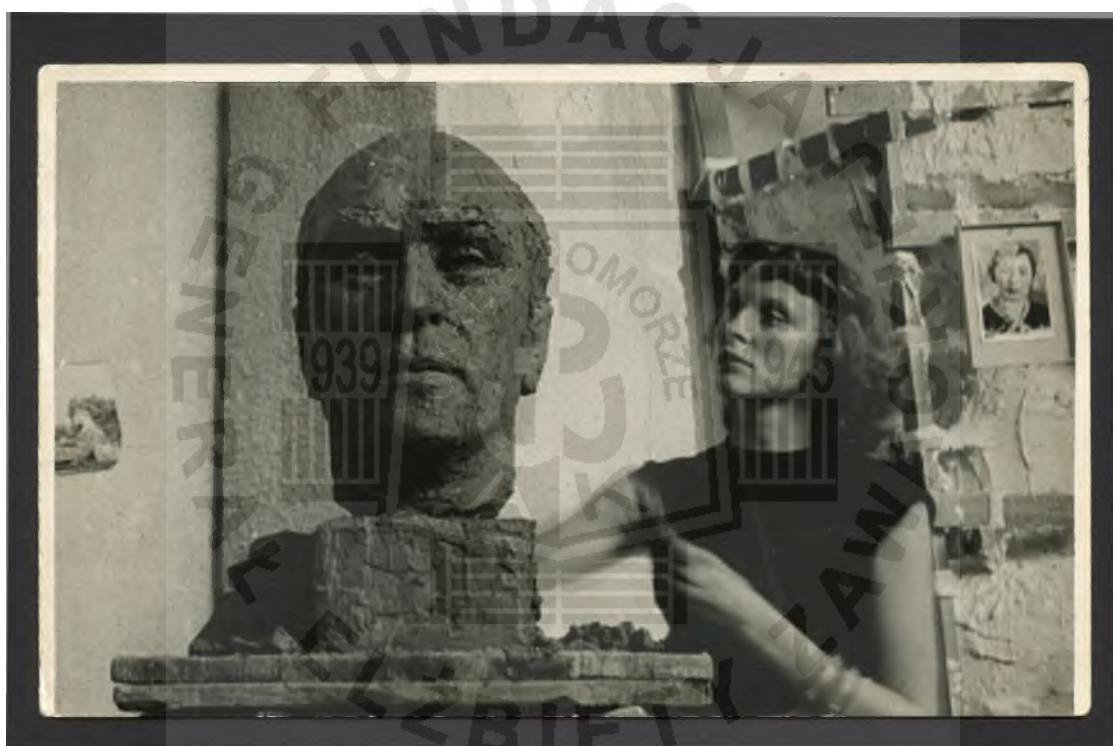

2

Opis na odvoze fotografij, same "Maria Jafarova"
Ukoliko je mrtice ovaj smrtao nie myslate
o mrie - kodajca Maria
13-wa 1 maj 1955r.

Archiwum "Opowiadanie" VI/15
J. Swenkiewicz

"Sara" Maria Tatarczuk

Wskochanej matulce
aby smutno nie myślała
o mnie
Kochająca Maryja

W-wa maj 1955.

Wrocław.

Opis na odwrocie fot. Ksero (skan)

M. Talarczyk ps. „Sama”

pracuje z kamieniarzem - marzec 1954r.

Rzeźba „mama Liza” tak nazywali

też rzeźbę z powodu uśmiechu.

znajduje się na placu

kapliczyniejskim na ul. Zakroczymskiej
w Warszawie

zobacz też zbiorów rodzinnych

J. Gwiębowald

V114

Maria Tatarowska

ps. "Sara"

prace a kamieniarzem - marzec 1954.

Recepcja "Mama Lisa" fak

nowonali to rzekly a powoda

nieznacznym, znajdujaci sie na

publ. Socjalistycznej na ul.

Zabrzezynie w Wrocl

fotograf. album. wydawnictwo f. G. G. G.

4

opis me odwrócić fotopr.

2000 r. fotopr. ze Szwecji
mama Jantarouch "Bamej"

v117

2000 r. Fotografia ze Szwecji
Matki Tatarów „Samej”

9116

● Mieszkająca w Sztokholmie artystka-rzeźbiarka Maria Tatarczuk przekazała Książnicy Pomorskiej szereg listów pisanych do Niej przez artystów, pisarzy, poetów z Polski i z zagranicy. Wspomniała o tym zresztą "Gazeta Wyborcza" 30 lipca 99, podając niestety niylne nazwisko ofiarodawczyni.

Relacje 11/99

1945

na Maria Tatarczuk

20.04.2001r.

TATARCZUCHI manie

"Same"

VI. Fotografie

1. Gromadka konspiracyjna AK, Stelca 1846 r. Kserokopie-
2. zolj. powojenne z l. 1848-1848 r. zbiory rodzinne, Kseno - nt.
3. zolj. powojenne z matką i siostrą. [b. olj], Kseno - nt. 1

- fot. prywatne J. Górskiej, Kraków, 2001 r.

- fot. poz. 3. prywatne przez M. Sobociński, Sztokholm, 1887 r.

Z. Świątaj. 2014 r. oprac. arch.

Od lewej "Sokolica", "Trojka", "Sama" - "futrzeczka" z cioteczką Halinką.

Styczeń 1945 r. już ostatnia zima w Siedlu Koloni - potem wyjazd do Krakowa! - Nasza gromadka konspiracyjna w 106 DP AK - Grupa AK "Narita" Plac. AK "Drozd" gm. Drozdeniec. 29

po2. 1

VI/2

Maria Tatarczuch „Sama”

wr. 31 stycznia 1926r

Koszyce m/Wiśle

pow. Pińczów

fotografii z lat 1948-1949

ze zbiorów oddziału

Stępień

20.IV.2001r.

jeśli można proszę o wstawić tylko jedną fotografię z rezerwy, ponieważ Tworzenie
gdyż brak mi dobrego xera - nadzieję że Panstwo będzie w stanie sprowadzić
dobre xero

Stępień
tego rodzaju

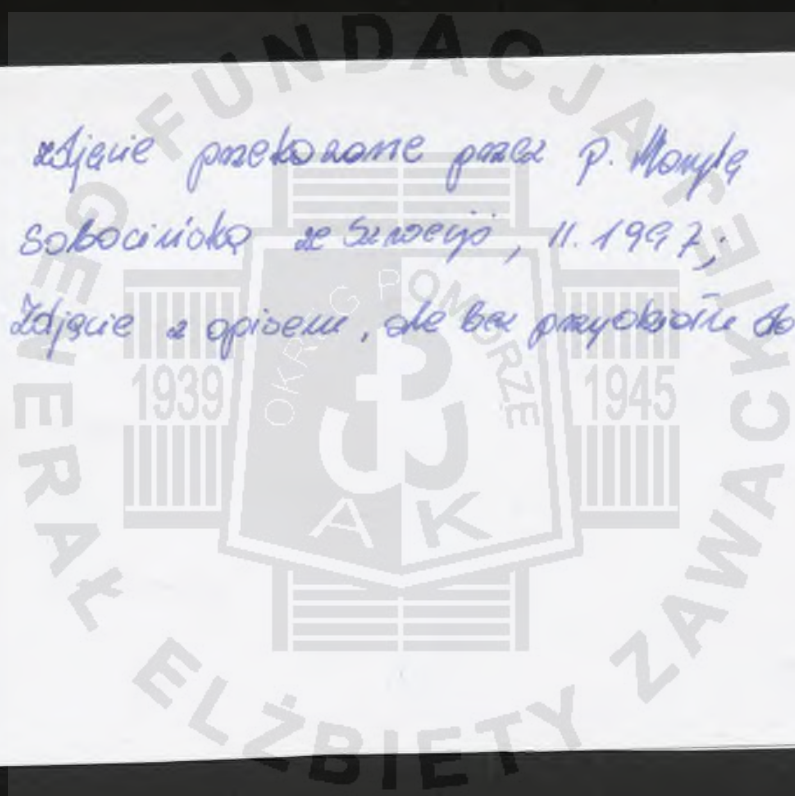
proszę o uwagi na historyczny wartość zdjęć

poz. 2.

zdjęcie przekazał mi p. Moryla
Sobocińska ze Szwecji, 11. 1997;
zdjęcie z opisem, ale bez przyklejonej doń k.

TATARCZUCH
MOMO

